

NOTATKA / NOTE

Nowe stanowisko *Limnephilus elegans* CURTIS, 1834 (Trichoptera: Limnephilidae) w północnej Polsce

New locality of *Limnephilus elegans* CURTIS, 1834 (Trichoptera: Limnephilidae) in northern Poland

Krzysztof GÓRECKI

Katedra Entomologii i Ochrony Środowiska, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu,
ul. Dąbrowskiego 159, 60-594 Poznań; e-mail: krzysztof.gorecki@up.poznan.pl

ABSTRACT. A new locality a caddisfly *Limnephilus elegans* CURTIS, 1834 was found in Gołuń on Lake Gołuń in Wdzydze Landscape Park. The species is rare in Poland as well as in Europe. The threat status of this species in the Polish Red Book is data deficient (DD). *L. elegans* is strongly associated with peat bogs. The species occurred in large numbers during light trapping.

KEY WORDS: Bory Tucholskie, Wdzydze Landscape Park, the Red List of Poland, light trapping.

Limnephilus LEACH, 1815 w Polsce jest najliczniejszym rodzajem w rodzinie Limnephilidae liczącym 32 gatunki (SZCZĘSNY i MAJECKI 2007, TEMPELMAN i in. 2013). W „Polskiej czerwonej liście zwierząt ginących i zagrożonych wyginięciem” znajduje się pięć gatunków z rodzaju *Limnephilus*, między innymi *L. elegans* CURTIS, 1834 (SZCZĘSNY 2002). *Limnephilus elegans* jest gatunkiem rzadkim w całej Europie. Gatunek ten jest szeroko rozpowszechniony. W Europie występuje w północnej i środkowej części kontynentu (GRAF i in. 2022). Stanowiska *L. elegans* zostały odnotowane również na Syberii w Rosji (BEKETOV 2006, SALOKANNEL i in. 2019). CZACHOROWSKI (1998) określa go jako gatunek eurosyberyjski, borealno-górski, limnephila tyrfofilnego lub tyrfobiontycznego, zasiedlającego jeziora dystroficznie-torfowiskowe. SZCZĘSNY i MAJECKI (2007) określają go natomiast jako gatunek wód dystroficznych, bagien i torfowisk. MALICKY (2024) jako biotop tego gatunku wskazał torfowiska, choć z trzech stanowisk w Austrii, gdzie stwierdzono *L. elegans*, jedno nie związane jest z torfowiskami. WALLACE (2016) na podstawie danych z Wielkiej Brytanii, siedlisko *L. elegans* określił jako torfowisko wyżynne lub torfowisko wysokie na niżu. Larwy tego gatunku żyją w małych zbiornikach wodnych wśród *Sphagnum* i turzyc (O'CONNOR 2015). KÜTTNER (2024) gatunek ten określił jako tyrfobionta na podstawie danych z północnej Europy. Na torfowiska

ombrotroficzne z wodami kwaśnymi wskazali również THAM i in. (1996). Dotychczas obecność *L. elegans* w Polsce stwierdzono na podstawie odłowionych pojedynczych okazów w 7 lokalizacjach na Pojezierzu Pomorskim (TOMASZEWSKI 1965, CZACHOROWSKI i PIETRZAK 2002, CZACHOROWSKI i VEITH 2006, CZACHOROWSKI i in. 2013), po dwóch w Kotlinie Biebrzańskiej (CZACHOROWSKI 1995, PIOTROWSKA i CZACHOROWSKI 2004), na Równinie Bielskiej, w Białowieskim Parku Narodowym (ULMER 1925, MOHAMMAD i in. 1986) i w Kotlinie Sandomierskiej oraz po jednym stanowisku na Wyżynie Lubelskiej, Roztoczu i Wyżynie Sandomierskiej (CZACHOROWSKI i in. 2000, BUCZYŃSKA 2010, GÓRECKI niepubl.). W większości odławiano formy larwalne, tylko materiał z Białowieskiego Parku Narodowego i Gór Pieprzowych na Wyżynie Sandomierskiej, stanowią imago.

Kolejne stanowisko, na którym stwierdzono *L. elegans*, znajduje się na terenie Wdzydzkiego Parku Krajobrazowego:

- Bory Tucholskie, XV98 Gołuń nad Jeziorem Gołuń (17°59'21", 54°0'2"), 69 m n.p.m., 31 V 2025, 69♂♂17♀♀. Owady odłowiono do światła wykorzystując samolówki wyposażone w lampy UV o mocy 8 W, leg. R. WĄSALA, det. et coll. K. GÓRECKI.

Miejsce odłowu znajdowało się na torfowisku wysokim i przejściowym o powierzchni 3,48 ha, na

południowym brzegu Jeziora Gołui. Torfowisko otoczone jest borem mieszanym świeżym lub borem świeżym, z dominującym gatunkiem sosną w wieku od 60 do 100 lat (BDL 2025). Na terenie torfowiska znajdują się torfianki. Jest to najliczniejszy odłów tego gatunku w Polsce. Podobne efekty odłowu *L. elegans* na światło odnotowano na torfowisku wysokim w Badении-Wirtembergii (THAM i in. 1996).

PIŚMIENNICTWO

- BDL 2025. Bank Danych o Lasach. www.lasy.gov.pl/pl/nasze-lasy/mapa-lasow (dostęp 9 lipiec 2025).
- BEKETOV M.A. 2006. Caddisflies (Trichoptera) of south-western Siberia: new zoogeographical records, aquatic habitat preferences and flight periods. *Braueria*, **33**: 13-16.
- BUCZYŃSKA E. 2010. Chruściki (Trichoptera) Rostocza. Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Wydział Biologii i Nauki o Ziemi, Lublin [manuskrypt]. 281 ss.
- CZACHOROWSKI S. 1995. Chruściki (Trichoptera) Bagien Biebrzańskich – wyniki wstępnych badań. *Fragmenta Faunistica*, **13** (3): 51-112.
- CZACHOROWSKI S. 1998. Chruściki (Trichoptera) jezior Polski – charakterystyka rozmieszczenia larw. Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej, Olsztyn. 156 ss.
- CZACHOROWSKI S., BUCZYŃSKI P., STRYJECKI R. 2000. Chruściki (Trichoptera) Parku Krajobrazowego Lasy Janowskie. Parki Narodowe i Rezerваты Przyrody, **19** (3): 65-84.
- CZACHOROWSKI S., PIETRZAK L. 2002. Chruściki *Trichoptera* Pomorza – Stan poznania rozmieszczenia regionalnego. *Przegląd Przyrodniczy*, **13** (1-2): 75-90.
- CZACHOROWSKI S., VEITH M. 2006. Chruściki (Trichoptera) środkowego odcinka rzeki Łupawy. (ss. 69-73). [W:] SOBISZ Z. (red.) *Różnorodność biologiczna, flora i fauna, bioindykacja, ochrona przyrody*. Akademia Pomorska w Słupsku, Słupsk. 110 ss.
- CZACHOROWSKI S., ZAWAL A., PIETRZAK L. 2013. Chruściki (Trichoptera) rezerwatu przyrody „Źródliko Skrzypowe”. *Parki Narodowe i Rezerваты Przyrody*, **32** (1): 63-69.
- GRAF W., MURPHY J., DAHL J., ZAMORA-MUNOZ C., LOPEZ-RODRIGUEZ M.J., SCHMIDT-KLOIBER A. 2022: Dataset “Trichoptera”. www.freshwaterecology.info – the taxa and autecology database for freshwater organisms, version 8.0.
- KÜTTNER R. 2024. Wiederfund von *Limnephilus elegans* Curtis, 1834 in Sachsen und ein kleiner Beitrag zur Kenntnis der Limnofauna des Jahnsgrüner Hochmoors im Westerzgebirge (Ephemeroptera, Plecoptera, Coleoptera, Heteroptera, Megaloptera, Trichoptera). *Entomologische Nachrichten und Berichte*, **68** (3): 453-456.
- MALICKY H. 2024. Considerations on the presumed “mass extinction” of caddisflies and other insects. *Braueria*, **51**: 45-50.
- MOHAMMAD B., MAJECKI J., TOMASZEWSKI C.. 1986. The caddis flies (*Trichoptera*) of the primeval forest in Białowieża. (ss. 97-101). [W:] BOURNAUD M., TACHET H. (red.) *Proceedings of the Fifth International Symposium on Trichoptera*. Lyon, France 21-26 July 1986. 397 ss.
- O’CONNOR J.P. 2015. A catalogue and atlas of caddisflies (*Trichoptera*) of Ireland. Occasional Publication of the Irish Biogeographical Society. Irish Biogeographical Society in association with the National Museum of Ireland. Number **11**, 646 ss.
- PIOTROWSKA K., CZACHOROWSKI S. 2004. Ekologiczna charakterystyka rozmieszczenia chruścików (*Trichoptera*) Doliny Narwi w okolicach Łomży i Wizny. *Wiadomości Entomologiczne*, **23** (Supl. 2): 187-188.
- SALOKANNEL J., LAGUNOV A., RANTALA M.P., NUPPONEN K., SILVONEN K. 2019. Contribution to the caddisfly fauna of the Southern Urals. *Braueria*, **46**: 5-10.
- SZCZĘSNY B. 2002. *Trichoptera Chruściki*. (ss. 76-79). [W:] GŁOWAŃSKI Z. (red.) *Czerwona Lista Zwierząt Ginących i Zagrożonych w Polsce*. IOP PAN, Kraków. 155 ss.
- SZCZĘSNY B., MAJECKI J. 2007. Caddisflies *Trichoptera*. (ss. 387-397). [W:] BOGDANOWICZ W., CHUDZICKA E., PILIPIUK I., SKIBIŃSKA E. (red.) *Fauna of Poland. Characteristics and List of Species*. Vol. II. Arthropoda pro parte: Insecta pro parte (Coleoptera, Hemiptera, Hymenoptera et Lepidoptera excluduntur). MIZ PAN, Warszawa. 505 ss.
- TEMPELMAN D., VERDONSCOT R.C.M., NEU P.J. 2013. *Limnephilus pati* O’Connor, 1980 (*Trichoptera*: *Limnephilidae*) new for Poland. *Lauterbornia*, **76**: 139-142.
- THAM J., JANSEN W., RAHMANN H. 1996. Bemerkenswerte *Trichoptera* aus dem Wurzach Ried, Baden-Württemberg. *Lauterbornia*, **26**: 39-53.
- TOMASZEWSKI C. 1965. Chruściki – *Trichoptera*. *Katalog Fauny Polski*, **28**: 1-104.
- ULMER G. 1925. *Trichopteren und Ephemeropteren aus dem Białowieża Wald. Abhandlungen der Bayerischen Akademie der Wissenschaften, Supplementen-Band 8*: 339-342.
- WALLACE I.D. 2016. A review of the status of the caddis flies (*Trichoptera*) of Great Britain. *Trichoptera. Species Status*, **27**. Natural England Commissioned Reports, Number 191. www.gov.uk/government/organisations/natural-england (dostęp 9 lipca 2025).

Wpłynęło: 21 lipca 2025
Zaakceptowano: 2 października 2025